







# ਦਾਰੀ ਉਮੀਦਵਾਰ

ਜੇਮੂ-ਕਸਮੀਰ ਅਸੰਬਲੀ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਦੀ ਪੱਲਿੰਗ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਤੇ ਤੀਜੇ ਗੇੜ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਚੋਣ ਅਮਲ ਦੰਰਾਨ ਹੀ ਚੋਣ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਜਥੇਬੰਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ (ਏ ਡੀ ਆਰ) ਦੀ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਵਧਦੇ ਦਖਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਗੇੜ ਦੇ 238 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 49 ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 37 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੇਹੱਦ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਦਾਖਲ ਕਰਾਏ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਅਨ ਕਰਕੇ ਏ ਭੀ ਆਰ ਨੇ ਪਤਾ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਸੱਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਖਿਲਾਫ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ। ਪੀ ਭੀ ਪੀ ਦੇ 26 ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ, ਭਾਜਪਾ ਦੇ 17 ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 6 ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ 20 ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਗੇੜ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 26 ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 8 (31 ਫੀਸਦੀ) ਸੀਟਾਂ ਰੈਂਡ ਅਲਰਟ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਉਹ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਥੇ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ

ਖਿਲਾਫ਼ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਹੈ।  
ਦਰਅਸਲ ਉਪਰੋਕਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਿਆਂ  
ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਠੰਗਾ  
ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼  
ਕਰਕੇ ਟਿਕਟਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 13 ਫਰਵਰੀ  
2020 ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ  
ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ  
ਖਿਲਾਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ  
ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਨਹੀਂ  
ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ  
ਆਧਾਰ ਯੋਗਤਾ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੇ ਮੈਰਿਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।  
ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ  
ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ  
ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਜਮ੍ਹਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ  
ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਝਨ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ  
ਹਨ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਲੋਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਣ  
ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਟਿਕਟ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬਾਗੀ ਹੋ ਕੇ ਚੋਣ  
ਲੜਨਾ ਤਾਂ ਹਜ਼ਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦਾਗੀਆਂ ਦਾ ਚੋਣ ਲੜਨਾ  
ਜਮ੍ਹਾਰੀਅਤ ਲਈ ਮਾਰੂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ  
ਹੁਣ ਲੋਕ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਨਾ ਪਾ ਕੇ।

ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ 'ਚ ਜਨਤਾ ਮਹਿਗਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਹੀ ਹੈ ਮਹਿਗਾਈ ਸਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੈ। ਇੱਡੋਨੇਸੀਆਂ 'ਚ ਹੋ ਪਿਆਜ਼ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਯੂਰਪ ਭਰ 'ਚ ਦੀਂਪਣ ਦੇ ਮਹਿਗਾਈ ਤੱਕ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਉਰਜਾ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੂਲੂਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖਾਸਾ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਹੈ ਦੁਨੀਆ ਭਰ 'ਚ ਆਰਥਿਕ ਨਿਊਡੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਮਹਿਗਾਈ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਮ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਵੀ ਇਸਦੇ ਤੋਂ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਤਾਂ ਕਈ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਬਿਖਰਨ ਦਾ ਡਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਆਫ ਇਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਟਲਮੈਂਟਸ ਦੇ ਪ੍ਰਿੱਸ਼ ਅਗਸਟਿਨ ਕਾਰਸਟੋਨ ਨੇ ਜੂਨ 'ਚ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਪਏ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ

ਅਰਥ ਵਿਸ਼ਸਥਾ ਲੀਹੋ ਲੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ 'ਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਬੇਲਗਮ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਤੱਕੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਆਬਾਦੀ ਏਨੀ ਦਿਨੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਰੋਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਾ ਸਤਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਆਮ ਉਭਾਰ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਮਤਾਂ ਖੁਗਾਕੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਖੁਗਾਕੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 65 ਤੋਂ 70 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵਧ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਦਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ 27 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਿਆਜ਼ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ 65 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਆਲੂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ 44 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਘਰੇਲੂ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 19 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਆਟੇ ਤੇ ਮੈਦੇ ਤੋਂ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਪਸੀਨਾ ਲਿਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਣਕ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਢਾਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ 600 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 700 ਰੁਪਏ ਕੁਵਿੰਟਲ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਆਈ ਹੈ। ਐਂਡ ਸੀ ਆਈ ਵੱਲੋਂ ਖੁਲ੍ਹੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਣਕ 2275 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਵਿੰਟਲ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 2750 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2800 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਵਿੰਟਲ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਾਲਾਂ ਅਤੇ ਬੇਸਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਬਜਟ ਹੀ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚਨੇ ਦੀ ਦਾਲ





10

ਅਨੇਕਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ 'ਚ ਫੇਰੇ ਲੋਕ, ਮੁਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਹੋ ਵਾਂਝੇ

ਉੱਝ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੱਲੀ, ਗੁੱਲੀ ਤੇ ਜੁੱਲੀ ਵੇ  
ਮੱਛਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੜ੍ਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਜੇ ਉਹ ਵੇ  
ਲੋੜ ਪ੍ਰਾਪੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ, ਤਦ ਮਨੁੱਖ ਲੋੜ  
ਜਿੰਦਗੀ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਹਿਜੇ  
ਇੱਕ ਆਮ ਜਿਹਾ ਬੰਦਾ ਵੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਸਕਦਾ  
ਹੈ। ਅੱਜ ਹਰ ਪਾਸੇ, ਹਰ ਥੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋ  
ਗਾ ਹਾਕਾਰ ਮਚੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਅਤਿਅੰਤਰ  
ਦੁਖਦਾਈ, ਪੇਸ਼ਾਨ ਤੇ ਹਾਲੋਂ ਬੇਘਾਲ ਹੋਇਆ  
ਪਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਤਿੰਨੋਂ ਲੋੜਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੁਰੀ ਹੋ  
ਵੇਂਦੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਖਾਣ ਲਈ ਦੋ ਵਕਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ  
ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਸੇ ਰੁਝਗਾਰ ਦੇ ਨਾਮ  
ਵਸੀਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਗਲੇ ਦੀ ਹੋਂਡੀ ਬਣ  
ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੀ ਹੁਨਰਮੰਦ ਨੌਜਵਾਨ  
ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰਨ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਸ  
ਵਾਸਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

## ਹਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾ

**ਚੁ** ਉਹ ਅਣਆਈ ਮੌਤ  
ਨ ਹੋ ਸਕੇ। ਅਗੇਬੀ

ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁਝਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਪਿਛਲੇ  
ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ  
ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਨਾ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ  
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਧੀ ਹੈ ।  
ਨਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨੀ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਜਾਣ ਰੁਝਾਨ  
ਚ ਕਾਫੀ ਵਾਪਾ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਅਰਥਾਤ ਅੱਜ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਤੁੰ ਕੀ ਕਰਦਾ ਹੈ,  
ਤਾਂ ਇੱਟ ਇੱਕੋ ਜਵਾਬ ਮਿਲੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਆਈਲੈਟਸ  
ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹੱਠੁੰ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ  
ਕੈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਉਹੱਠੁੰ ਕੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹੱਠੁੰ ਹੈ ਅਤੇ

# ਪਰਵਾਰ ਤੋਂ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਰੋਈ ਜੀਵਨ-ਜਾਇ ਦਾ ਸਬਕ ਮਿਲਦਾ

ਬਦਲ ਰਹਾ ਆਪਣਾ ਪੁਸ਼ਾਬਤਾਂ ਦ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਜਾਵਨ  
 ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀਆਂ ਤੁਬਲੀਆਂ ਦਾ ਦੌਰ ਨਿਰੰਤਰ  
 ਜਾਰੀ ਹੈ। ਸਾਂਝੇ ਪਰਵਾਰ ਤਾਂ ਹੁਣ ਬੀਤੇ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਗੋ  
 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪੱਥਮੀ ਸਭਿਆਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਇਕਰਿਤ  
 ਪਰਵਾਰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ  
 ਜਿਹੜੀ ਭਾਵਨਾਤਮਿਕ ਸਾਂਝ, ਅਪਣੌਤ ਤੇ ਸੱਭਾਵ  
 ਸਾਂਝੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਇਕਰਿਤ  
 ਪਰਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਗ  
 ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਵਰਤੋਂ-ਵਿਹ  
 ਕਾਰਨ ਅਜੋਕਾ ਮਨੁੱਖ ਵੱਡੇ ਪਰਵਾਰ ਵਿੱਚ ਬੱਧ ਕੇ ਜਿਉ  
 ਤੋਂ ਉਕਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਇਕ ਪ  
 ਦੇ ਜੀਅ ਹੋ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਡਲੀ ਤੇ ਆਪਣੇ  
 ਆਪਣਾ ਰਾਗ ਅਲਾਪੇ ਹਨ।

ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਕ ਤੇ ਗਰ-ਸਦਾਚਾਰਕ ਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹੱਕ, ਸੱਚ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਵਾਂ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਨ-ਮਸਤਕ ਪਾਉਣ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦੀ ਵੀ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਸਰ ਤਾਂ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਗੁਪ ਵਿਚ ਘਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਸਮੇਂ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਤੋਂ ਠੁੰਮੇਮ ਦਾ ਪਗਟਾਵਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਅਕਸਰ ਹੀ ਪਰਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਮਾੜੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਨੀਆਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਵਰਤਾਰ ਬੱਚੇ ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਤੋਂ ਸਿਖਦੇ ਹਨ। ਪਰਵਾਰ ਬੱਚੇ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਸਕੂਲ ਹੈ। ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦਾ ਸੁਭਾਅ, ਆਦਤਾਂ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪ੍ਰਤੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਬੱਚਾ ਮਾਪਿਆਂ ਹੀ ਗੁਹਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਜਾਤ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸਾਸਨ ਵਿਚ ਬੱਚੀ ਹੋਈ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨੁਸਾਸਨ ਸਿਖਾ ਸਕਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਸੱਚਾਈ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਮਿਹਨਤ, ਮਿਲਵਰਤਣ, ਸਹਿਜਸ਼ੀਲਤਾ, ਸੇਵਾ-ਭਾਵਨਾ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਗੁਣ ਪਰਵਾਰਕ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਗੁਣ ਹੀ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਬਦਸੀਅਤ ਦਾ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਝੂਠ, ਬੋਧੀਮਾਨੀ, ਲਾਲਕਾ ਨਫਰਤ ਤੇ ਸਵਾਰਥੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪਰਵਾਰਕ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਗੰਪਲਾ ਕਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਦੀ ਆਸ ਕਰਨੀ ਮਹਿਸੂਸ ਇਕ ਭਰਮ ਹੈ।

ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਆਪ-  
ਅਨੁਸਾਸਨਹੀਨ ਤੇ ਅੜੀਆਲ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਬਣ ਜਾਂ  
ਜੇਕਰ ਬਾਪ ਜਾਂ ਘਰ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜੀਅ ਬੱਚਿ  
ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਰਾਬ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ  
ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦਾ ਦੁਰ-ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣਾ ਵੱਡਾ  
ਹੈ। ਨਿੱਤ ਦਾ ਸ਼ਰਾਬੀ ਬਾਪ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ  
ਨਾਲ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਤੁੰ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾ ਪੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨ  
ਕਰ। ਘਰ ਵਿਚ ਨਿੱਤ ਇਨ ਦਾ ਕਲੇਸ਼, ਮਾਰ-ਕੁਟ  
ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬੁਝਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ  
ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਅਖਿਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂ  
ਅਜੇਕੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਇਸ ਕਦਰ ਗੰਪਲਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ  
ਸਕੂਲ-ਕਾਲਜ ਜਾਂਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਡਕਣ ਦੇ  
ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ  
ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ  
ਲਗਾਤਾਰ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਛੇ  
ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਹਰ ਸਮੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟੋਕਣ ਨਾਲੋਂ ਉਦੂੰ  
ਪੜਾਈ, ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ  
ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰਨੀ ਬਹੁਤ ਲਾਹੌਰਵਾਂ ਸਾ  
ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਤੇ ਵੀ  
ਵਿਚ ਆਈ ਕਿਸੇ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤੇ  
ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ  
ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣੀ ਆਵੇਂ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀ

# ਬੇਲੁਗਾਂ ਹੋਈ ਮਦਿਵਾਂਧੀ

96 ਰੁਪਏ ਪੜੀ ਕਿਲੋ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਂਡੇ ਛੋਲੇ 67 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 92 ਰੁਪਏ, ਵੇਸਨ 8 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 100 ਰੁਪਏ ਪੜੀ ਕਿਲੋ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। 70 ਰੁਪਏ ਵਾਲੇ ਚਿੱਟੇ ਛੋਲੇ 120 ਤੋਂ 125 ਰੁਪਏ ਪੜੀ ਕਿਲੋ, ਚੰਗੇ ਛੋਲੇ ਪਹਿਲਾਂ 85 ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਤੇ ਹੁਣ 160 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 180 ਰੁਪਏ ਪੜੀ ਕਿਲੋ ਥੋਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇ ਹਨ। ਚਿੱਟੇ ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 3 ਅਅਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ 200 ਰੁਪਏ ਪੜੇ।

ਕਿਲੋ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ।  
ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾਲਾਂ ਦੀਆਂ  
ਤੇਜ਼ੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲ  
ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਕਾਂ  
ਸੀਜ਼ਨ ਮਹਿੰਗਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ

ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੋਕ ਦਾਲਾਂ ਦੀਆਂ  
ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਨ। ਇਹ  
ਵੇਲੇ ਟਾਮਾਟਰ ਦਾ ਭਾਅ 100 ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ  
ਅਰਬੀ 60 ਰੁਪਏ, ਘੀਆ ਤੌਰੀ 80 ਰੁਪਏ,  
ਕਿਲੋ, ਕੱਢੂ 60 ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ, ਅਰਬੀ 50  
ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਅਤੇ ਪਿਆਜ਼ 50 ਰੁਪਏ  
ਅਦਰਕ 150 ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ, ਲਸਨ 300  
ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ, ਪੇਠਾ 30 ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ, ਛੁੱਲ  
ਗੋਡੀ 80 ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ, ਬੰਦ ਗੋਡੀ 50 ਰੁਪਏ  
ਕਿਲੋ, ਗਾਜ਼ਰ 50 ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ, ਹਰੇ ਮਟਾ  
160 ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ, ਖੀਰੇ 80 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ

ਫੀਸਦੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਹੇਠਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਆਬਾਦੀ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਹਨ। ਆਮ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਤਬਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਹੱਥ ਬੁਗਾਕ ਨਿਕਲਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਗ਼ਰਾਂ ਜਾ ਕੇ ਕਈ ਤੁਭੂ ਦੀਆਂ ਆਂਕੜਾਂ ਘੋੜ ਸਹਨ ਹਨ। ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਆਮਦਨ ਦਾ 70 ਫੀਸਦੀ ਬਰਚ ਬੁਗਾਕੀ ਵਸਤਾਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੈਮਾਨਾ ਬਦਲ ਕੇ ਵੱਡੀ ਆਖਾਸ਼ ਧੋਹ ਕਮਾਇਆ ਹੈ, ਜਦੋਕਿ ਆਮ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿੰਗਾ ਪਿਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਰਥ ਚਾਰੇ ਲਈ ਵਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਲਾਂ ਵੀ ਵਧ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੁਗਾਕੀ ਵਸਤਾਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਆਮ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਸਹਿਣੀ ਮੁਸਕ ਚੱਕੀ ਹੈ। ਸਧਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀ ਪਟਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ

ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ।  
ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਰੀ ਦਰਾਂ ਵੀ  
ਮਹਿਗਾਈ ਵਘਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹਨ । ਸੜਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ  
ਟੋਲ ਟੈਕਸ ਦੀਆਂ ਭਾਰੀ ਦਰਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਮਹਿਗਾ ਕੀਤਾ ਹੈ,  
ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਖੁਰਾਕਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਢੋਆ-  
ਢੁਆਈ ਸੜਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਟੋਲ ਟੈਕਸ ਕਾਰਨ ਘਰ  
ਬਣਾਉਣ, ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੋਸ਼ਮ੍ਹਾ ਦੇ ਕੇਮਾਂਕਾਰਾਂ  
ਲਈ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰਚੰਚ ਵਿੱਚ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਵਾਧਾ  
ਹੋਇਆ ਹੈ । ਆਮ ਖਪਤਕਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਨੂੰ  
ਮਹਿਗਾਈ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਹੈ । ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ  
ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ਦੇਸ਼  
ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ, ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੇ  
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ । ਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਿੰਨ ਦੌੜਾਈ ਸਾਧਨਾਂ 'ਤੇ  
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ । ਇਸ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ  
ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣੇ, ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾਂ,  
ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕੰਪਨੀ  
ਆਦਿ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹੀ

ਕਮਾਊਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹੀ ਖਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਮਹਿਂਗਾਈ ਥਾਂ ਸਿਰ ਰਹੇ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਸਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

ਮਹਿਂਗਾਈ ਵਿੱਚ ਅੰਧਾਰੂੰਦ ਹੋ ਰਹੇ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਿਊਣਾ ਢੁੱਬਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ । ਮਹਿਂਗਾਈ ਵਧਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਦਬਾਅ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ , ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਏਨ੍ਹੀ ਕਮਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਥਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਲ-ਰੋਟੀ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਵੇ । ਮਹਿਂਗਾਈ ਨਾਲ ਲੋਕ ਹਾਲੋ ਬੇਹਾਲ ਹੋਏ ਪਏ ਹਨ । ਮਹਿਂਗਾਈ ਵਧਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰ ਖਾਮੋਸ਼ ਹੈ । ਮਹਿਂਗਾਈ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰ ਪਾਉਣਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਮਹਿਂਗਾਈ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਨੀਅਤ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ । ਮਹਿਂਗਾਈ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਲਾ-ਬਜ਼ਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਿਂਗਾਈ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ । ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਮਹਿਂਗਾਈ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸੰਜੀਦਾ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਂਗਾਈ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮਿਲ ਸਕੇ ।

















